Etvâr-ı Seb'a Risâlesi - Niyâzî Mısrî

Bismillâhirrahmânirrahîm

Hamd ol Allah'a ki, cemî'-i mahlûkâtı halk itdikden sonra mahlûkât emri üzere olsunlar içün kütüb inzâl ve peygamberler ib'âs eyledi. Husûsan kendinin mahbûbu olan Muhammed Mustafâ sallallahu 'aleyhi ve 'alâ âlihi ve ashâbihi Hazretlerini tarîk-i müstakîme irşâd-ı 'ibâd içün irsâl eyledi. Ol dahi, "Men 'arefe nefsehu fekad 'arefe Rabbehû" buyurup evvelâ ıslâh-ı nefsi ta'lîm buyurup ba'de tezkiye-i nefs terbiye-i irşâda iştigâl ile emr buyurdular. Zira nefs tezkiye ve ıslah olmadıkça insan ma'ârif-i ilâhiyyeye vâsıl olamaz. Ba'de'n-Nebî sallallahu 'aleyhi ve sellem, ashâb-ı güzîni rıdvânullahi te'âlâ 'aleyhim ecma'în hazerâtı, Hazret-i Resûl'den ta'lîmleri vechile ehl-i islâmı cânib-i Hakk'a sevk ve irşâd eylediler. Ve ba'dehum meşâyıh-ı 'izâm kuddise esrâruhum gelüp, hulefâ-i râşidînden ta'lîmleri vechile tâlib-i Hakk olanları irşâdda ile'l-ân müteselsildir. Pes, bunlar dahî tâlib-i Hakk olanları terbiye ve irşâd emrinde ihtimam-ı tâmm üzeredirler.

Bu tarîk-i müstakîme müsterşed olan tâlibîne hîn-i sülûklarında 'amellerini Hakk Te'âlâ birer müşekkele temessül itdürüp rüyâlarında kendülere gösterir. Tâ ki, menzil ve merâtibi ma'lûm olup ana göre tehzîb-i ahlâk ve ıslâh-ı nefs ideler. Lâkin sâlik-i mübtedî, rüyâların ta'bîrini ve temessül iden a'mâlin dâiresini bilmemekle elbette bir mürşid-i kâmile muhtâc oldu ki, gördüğü vâkı'ayı ana söyleyüp ol dahî ana ta'bîr ve terbiye idüp hasebi'r-rüyâ âhar dâireye tecâvüz itdiği içün ism-i âhar ta'lîm eyleye.

Pes, bazı sâlik dâimü'l-evkât mürşid huzûrunda ikâmet idemediğinden ve ta'bîr-i rüyâya dâir sülûku bilmediğinden dûçâr-ı meşakkat olmalarıyla bu fakîru'l-hâl el-muhtâc ilâ rahmeti rabbihi'l-Müte'âl'den "Vâkı'alarımızı görürüz ammâ kangı dâireden olduğunu ve ta'bîrâtını bilmediğimizden hâllerimizde perişanlık târî oluyor ve her bâd huzûrunuzda mevcûd olamadığımızdan sülûkümüz gerive kalıyor deyu" bazı ifâde-i hâl-i dâire-i sülûk ve ta'bîr-i rüyâyı mübeyyin bir risâle-i muhtasara tahrîr olunmasını iltimâs itmeleriyle bu 'abd-i fakîr Muhammed el-Mısrî Niyazî meşâyıh-ı 'izâm kaddesallahu ervâhehumdan me'hûzum üzere bu dâire-i seb'ayı hâvî ve ta'bîrât-ı temsîlât-ı a'mâli muhtevî bu risâle-i müfîdeyi tahrîre incâz eyledim hemân. Tenhâlarda sülûka mübaşeret iden tâlibler gördüğü rüyânın ta'bîrini bilüp hîn-i tebdîl-i esmâda gelüp ta'allüm idüp yine varup tenhâlarında sülûke ve kırâat-ı esmâya iştigâl göstereler. Tâ ki sâhib-i 'iyâl olan tâliblere 'usret olmaya.

Pes, imdi malûm ola ki, nefsin yedi mertebesi vardır. Her bir mertebede tâlibin a'mâli ve ef'âli bir gûne temessül eyler. Anınçün her bir dâire başkaca tertîb ve eşkâle-i derûnuna tahrîr olundu ki, dâire-i evvel emmâre, dâire-i sâniye levvâme ve dâire-i sâlise mülhime ve dâire-i râbi'a mutmainne ve dâire-i hâmise râdiyye ve dâire-i sâdise merdiyye ve dâire-i sâbi'a sâfiyyedir. Pes, bu icmâl-i mülâhaza-i tâmm ile mulâhaza olunan tafsîline iz'ân oluna.

Dâire-i Emmâre : Esmâsı Lâilâheillallah

Hınzır, fil, kelb, yılan, akreb, fare, keler, pire, zenbür-i merkeb ve çiyan, mezbele, süci , esrar, afyon, meyhâne, bozahâne, bulanık sel suları ve bunların emsâli mer'iyyât ve temessülât, sıfat-ı emmâredir. Sâlik, bunları gördükde nefsinin muhâsebesini görmek gerekdir. Pes, sâlik rüyâsında hınzır görse haram müfîddir, yani haram nesne yemişdir. Akreb görse bir insana 'azâb idmişdir. Maymun görse bir kimseye nifâk itmişdir. Fare görse halkdan mestûr ve Hakk'a malûm bir işde hevây-ı nefse mübâşeret itmişdir. Keler ve pire görse bir 'amel-i mekrûh işlemişdir. Merkeb arısı görse fâidesiz fiile mübâşeret itmişdir. Meyhâne, bozahâne ve mezbele görse dünyâya meyl itmişdir. Süci içse haram fiil işlemişdir. Süci dâire-i âharda hakîkate işaretdir. Rüyâsında süci görse harama mübâşeret fikridir. Meyhâne, bozahâne görse, kalbini efkâr-ı fâsideye sarf ve meyl itdirmişdir. Fil ve kelb dahi hınzır nev'indendir. Pes sâlik rüyâsında dâire-i evveliyyede bunları gördükde işlediği a'mâli tefekkür eyleyüp, istiğfâr ve hevây-ı nefsden ve adüvv-i tabî'atden perhîz itmek gerekdir. Tâ ki, feyz bula.

Dâire-i Levvâme : Esmâsı Yâ Allah

Koyun, sığır, deve, balık, güvercin, kaz, tavuk, bal arısı, pişmiş taam, meyveler, elbise, mefrûşât, yanmadık mum, fırın, dükkân, ev, saray, gemi, asel, eşribe ve bunların emsâli nesneler, sıfat-ı levvâmedir. Sâlik rüyâsında koyun görse, helâl sıfatıdır ve bakar görse insana nef' sıfatıdır. Deve görse bir insanın yükünü yüklenmek sıfatıdır ve bazen kîn ile dahi ta'bîr olunur. Balık görse, helâl nesne kesb itmek sıfatıdır. Tavuk görse ve güvercin ve kaz ve ördek ve bunların emsâli hayvânât görse harîs olmak sıfatıdır. Bal arısı görse, ahlâk-ı hamîde sıfatıdır. Pişmiş ta'âm görse nefsin tenhî sûretidir. Ve bu mezkûr hayvanâtı meyyit görse nefsin hamlıkdan halâsı sûretidir. Evler ve saraylar ve çarşılar ve pazar görse bilcümle nefsin sülûku sûretidir. Fefhem.

Dâire-i Mülhime : Esmâsı Yâ Hû

Avrat, nasârâ, uryân, ışık, kızılbaş, melâhide, sakalı kırkık ve yoluk, aksak, kötürüm, sağır ve dilsiz, areb, sarhoş, bengî, harâmî, mudhik, canbaz, zorbaz, hokkabaz, bînevâ, dellâl, dellâk, kassab, a'mâ, şaşı ve bunların emsâli sıfat-ı mülhimedir. Sâlik rüyâsında bu dâirede avrat görse noksan akıl sıfatıdır. Kefere görse noksân-ı dindir. Işık ve râfizî ve melâhide görse noksân-ı mezheb şeklidir ki, mezhebinin hilâfına bulunmuşdur. Sakalı kırkık ve yoluk görse şer'de noksân itmişdir. Topal görse hizmet-i Hakk'da tekâsül itmişdir. Kötürüm görse hizmet-i Hakk'ı külliyen terk itmişdir. A'mâ görse hak nesneyi görüp ketm itmişdir. Lâkin dâire-i sâfiyyede kendisini a'ma görmek terk-i dünyâya ve iki gözünü a'mâ görmek terk-i dünyâ ve ukbâya işaret olup menzil-i ehlullahdandır. Sağır görse ibâdete müte'allık nesneyi işidüp iltifât itmemekdir. Dilsiz görse hak kelâmı ketm itmekdir. Areb görse âharın aybını yüzüne söylemekdir. Köse görse sünneti terk eylemekdir. Sarhoş ve bengî görse, 'aşk-ı mecâzî sıfatıdır. Harâmî görse ibâdetin saklamak sıfatıdır. Canbaz ve zorbaz ve hokkabaz ve mudhik ve bînevâ

görse terk-i ibâdet ve harama mübâşeret sıfatıdır. Dellâk ve dellâl ve kassâb görse, dellâl kizb ve dellâk harâma bakmak ve kassâb merhametsizin sıfatıdır. Şaşı görse tarîk-i müstakîmden hurûc ve dalâlete sülûk itmek sıfatıdır.

Pes, sâlik bu zikrolunan üç dâirede rüyâsında evsâf-ı mezkûreden her kangisini görürse beher gördikçe nefsinin muhâsebesini görüp bu sıfatları kendüden izâle itmeğe cidd ü cehd eyleye. Tâ ki, rûz-i mahşerde ol sıfatlardan birine 'ayn olmakdan halâs bula. Ve illâ, bu sıfatlardan kangisi kendüde gâlib ise rûz-i mahşerde ol sıfâta' ayn olur ne'ûzübillahi te'âlâ.

Dâire-i Mutmainne : Esmâsı Yâ Hakk

Kur'ân-ı Azîm ve peygamberân, pâdişâhât ve kudât ve kâdiyât, imâmân, hutebâ, 'ulemâ ve sülehâ, Ka'be, Medîne ve Kudüs, cevâmi' mesâcid ve medârise, mesken, mekteb, sancak, 'alem, yay, ok, kılıç, bıçak, top ve tüfenk, tesbîh, kitâb ve bunların emsâli nesneler. İmdi bu dördüncü dâirede vukû bulan mer'iyyât, insan-ı kâmile müte'allikdir. Zîrâ bu dâireye kadem basan, insân-ı kâmilden addolunmağa mübeşşerdir. Pes, sâlik bu dâirede Kur'ân görse veya okusa tasfiye-i kalb sûretidir ve kangi sûre ise ana göre ta'bîr olunur. Peygamberler görse kuvvet-i islâm sıfatıdır. Pâdişah görse kendi vücûdunu tasarrufa kâdir olduğuna 'alâmetdir. Müftîler görse nefsini hayra delâlet sıfatıdır. Kadı görse kendi cevâhirine tenfîz-i ahkâm-ı ilâhîdir. İmâm ve hatîb ve 'ulemâ ve sülehâ ve Mekke ve Medîne ve Kudüs ve câmi' ve mescid görse, tahâret-i kalbe işaretdir. Sancak, 'alem, ok, yay, top ve tüfenk görse vesâvis-i şeytâniyyedir.

Pes, imdi bu dahî ma'lûm ola ki, bu dâirelerin her birinin tekmîlinde sâlik, huzûr-ı mürşid-i kâmile varup, mürşid-i kâmil esmâ-i mezkûreden dâiresine göre ismin telkîn ve kırâatine icâzet vermek gerekdir. Tâ ki kırâat eylediği ismin âsârını kendüde müşâhede idüp feyzyâb ola.

Dâire-i Râdıyye : Esmâsı Yâ Hayy

Melâike, vildân, burâk, cennet ve hulle ve bunların emsâli 'âlemü'l-gaybdan nesneler görse. İmdi bu dâire-i hâmisede sâlik, vildan ve hûri ve cennet ve melâike görse kemâl-i 'akla ve takarrub-i ilahîye delâletdir. Tekmîl-i dâire itdikde tahsîl-i ma'ârif içün mürşid-i kâmilden dâire-i sâdise evrâdına tâlib olalar.

Dâire-i Merdıyye : Esmâsı Yâ Kayyûm

Seb'a semâvât, şems, kandil, kamer ve kevâkib, yıldırım, yanar mum, gök gürültüsü ve bunların emsâli nesneler görseler. Bu dâire-i sâdisede sâlik, rüyâsında semavât-ı seb'ayı seyr eylese, dâima cânib-i Hakk'a nâzır olduğuna işaretdir. Şems görse envâr-ı Hakk'a işaretdir. Kamer görse envâr-ı 'akl sıfatıdır. Yıldız görse envâr-ı kalbe 'alâmetdir. Nâr görse izâle-i kesâfet-i kalbdir, velâkin yıldız gördükde, eğer süreyyâ yıldızı ise envâr-ı kalbdir, sâir yıldız ise havâss-ı bâtına ve kuvvâların envârına 'alâmetdir, mahalline göre ta'bîr oluna. Yıldırım görse tenbîhdir. Ol sâlikde bir hilâf-ı rızâ 'amel vardır, ol 'ameli terk içün tenbîhdir. Bu dâire de tekmîl oldukda anı dahi tecavüz içün sâkî-i 'aşk olan mürşid-i kâmil destinden sâkî-i nûş idüp dâire-i sâbi'a esmâsın ta'lîm içün ez-dîl ü cân dânâ-i pîre tesebbüt verince dâirenin ismin ta'lîme tâlib olalar.

Dâire-i Sâfiyye : Esmâsı Yâ Kahhâr

Emtâr, kar, dolu, ırmak, çay, çeşme, pınar, deryâ ve bunların emsâli varlık ve nesneler, menzil-i sâfiyyedir. Sâlik rüyâsında bu dairede yağmur görse rahmetullaha işaretdir. Kar görse rahmet-i mubâlağadır. Çaylar ve ırmaklar ve çeşmeler ve deryâlar görse ihlâsı ve kalbin fenâsı sıfatıdır. Mürşid-i kâmilden esmâsını ta'lîm ideler. Bu dâireden sonra kâmilin gördüğü rüyâsının ta'bîri ilhâmât-ı ilâhiyyedendir. Erbâbı katında ma'lûmdur. Velhâsıl her bir dâirede telkîn-i mürşid ile ta'lîm-i esmâya muhtâcdır.

Ve's-selam 'alâ meni't-tebe'a'l-hüdâ.